

Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği (Seri No 119)

SAYI: BÜMKO-KY-10-115567-120 KONUSU :

Kamu kurum ve kuruluşları tarafından Bakanlığımıza yayılan başvuruların incelenmesinden, mesleki kurslara katılmak üzere burslu olarak 6245 sayılı Harcırah Kanununa dayanılarak yurtdışına gönderilenlerle, 657 sayılı kanunun 78 ve 79 ncu maddelerine göre yurtdışına gönderilenlere yapılacak gündelik ve diğer ödemelerle fark ödemeleri konularında tereddüte düşüldüğü anlaşılmış olup, uygulamada birlik sağlanması amacıyla aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekli görülmüştür.

I. Bilindiği üzere, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 14 üncü maddesinin 1 numaralı bendine, bu Kanuna tabi kurumlara ait bir görevin yapılması amacıyla geçici olarak yurtiçinde veya dışında başka bir göreve gönderilenlere geçici yolluğu olarak yol gideri ile gündelik verileceği hükme bağlanmıştır.

Anılan Kanunun 2562 sayılı Kanunla değişik 37 maddesinin birinci fıkrasında da, mesleki bilgilerin artırmak amacıyla memuriyet mahalli dışında açılan kurs veya okullara gönderilenlere, bu Kanuna göre geçici görev gündeliği verileceği belirtildikten sonra, son fıkrasında, yurtiçinden veya yurtdışından sağlanan burslara dayanılarak veya aylıkları transfer edilmek suretiyle staj ve öğrenim amacıyla yurtdışına gönderilenlere ise bu madde hükümlerinin uygulanmayacağı, bunlara ilgili kanun hükümlerine göre müstehak oldukları ödemelerin yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hükümlere göre, yurt dışında geçici görevle gönderilenlerle mesleki bilgilerini artırmak amacıyla yurtdışında açılan kurs veya okullara gönderilenlere yol gideri ile gündelik ödenmesi gerekmektedir.

6245 sayılı Harcırah Kanunu gereğince verilecek yurtdışı gündeliklerinin miktarının ise, gidilecek ülkeye v hizmetlilerin aylık veya ücret tutarları ile görevlerinin mahiyetine göre mali yıl itibariyle Maliye ve Gümrük Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu'nca belirleneceği anılan Kanunun 3 üncü maddesinde hükme bağlanmış olup, 1992 yılında uygulanacak "Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar" 27.12.1991 tarih ve 91/2580 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulmuştur.

Anılan Karara ekli cetvelde yurtdışı gündeliklerin yabancı para cinsinden miktarları belirlenmiş, ancak 1 inci maddenin 3 üncü fıkrasında, kurumların hizmetin özelliklerini ve mevcut ödeneğin durumuna göre ekli cetvelde gösterilen gündeliklerden daha aşağı miktarda gündelik ödeyebilecekleri hükme bağlanmıştır. Bu konuda, 3.2.1992 tarih ve BÜMKO-KY-14-115528-34-480/1424-5 sayılı 35 Seri No'lu Harcırah Kanunu Genel Tebliği ile gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Diğer taraftan geçici görevle yurtdışına gönderilenlerle mesleki bilgilerini artırmak amacıyla yurt dışında açılan kurs veya okullara gönderilenlere, özel anlaşmaları gereğince yabancı devlet, uluslararası kuruluş veya resmi diğer kuruluşlar tarafından ödeme yapıldığı takdirde bu ödemelerin gündeliklerinin indirileceği 6245 sayılı harcırah Kanununun 34 v 37 nci maddeleri ile sözü edilen Yurtdışı Gündeliklerine Dair Kararın 3 üncü maddesinde hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Yukarıda yer alan Kanun ve Karar hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, kurumların mesleki bilgilerini artırmak amacıyla yurtdışında açılan kurs veya okullara geçici görevli olarak gönderdikleri personele özel anlaşmaları gereğine yabancı devlet, uluslararası kuruluş veya resmi diğer kuruluşlar tarafından yapılan ödemeleri ödenecek gündelikler bakımından yeterli görerek ayrıca bir fark ödemesi yapmayabilecekleri sonucuna varılmaktadır. Ancak bu hususun ilgililerin görevlendirme onaylarında sağlanan burs tutarının geçici görev gündeliği olarak yeterli görüldüğünden gidiş-geliş yol gündeliği ve yol giderleri ile Toplu Konut Fonuna yatırılması gereken miktar dışında kurum bütçesinden ayrıca ödeme yapılmayacağı

hususuna açıkça yer verilmesi ve alınarak onayların altının da ilgililerce gönderilme şartlarının kabul edildiğine dair şerh konularak imza edilmesi, ileride doğması muhtemel ihtilafların önlenmesi bakımından gerekmektedir.

Öte yandan, Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar'ın 1 inci maddesinin son fıkrasında, tahakkuk ve mahsup işlemlerinde, döviz satış bordrosunda gösterilen tarihteki kurun esas alınacağı belirtilmektedir.

Buna göre, yurtdışı gündeliklerin hesaplanmasında;

1. Avans verilmiş olması halinde, bu avansın mahsup işleminde, sözkonusu avansın verilmesine ilişkin döviz satış bordrosunda gösterilen tarihteki kur'un,

2. İlgililerin yurtdışındaki geçici görevlerinin uzaması nedeniyle verilen avanstaki daha fazla gündeliğe hak kazanılması veya avans verilmemiş olması hallerinde; a) Sözkonusu gündeliklerin, ilgililerinde yurtdışında buldukları sırada transfer edilmesi durumunda, bu gündeliklerin mahsubunda transfer tarihindeki kur'un b) Anılan gündeliklerin, ilgililerin yurda dönüşlerinde ödenmesi durumunda ise, bu gündeliklerin mahsubunda, beyannamelerini yasal süresi içinde vermeleri koşuluyla beyanname düzenleme tarihindeki kur'un, esas alınması gerekmektedir.

II. Devlet Memurlarının 657 sayılı Kanununun 78 ve 79 uncu Maddelerine Göre Yurtdışına Gönderilmeleri Durumunda Yapılacak Ödemeler:

657 sayılı Kanununun 78 inci maddesinde, mesleklerine ait öğrenimi bitirerek Devlet memurluğuna alınanlardan asli memur olarak atanmış olanların mesleklerine ait hizmetlerde yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere dış memleketlere iki şekilde gönderilebilecekleri hükme bağlanmıştır. Birincisi kurumlarınca açılacak seçme veya yarışma sınavlarında başarı gösterenlerin yurtdışına gönderilmesidir. Bu hükme dayanılarak kurumların yurtdışına personel gönderebilmeleri, 21.1.1974 tarih ve 7756 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan ve 1.2.1974 tarih ve 14786 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Yetiştirilmek Amacıyla Yurtdışına Gönderilecek Devlet Memurları Hakkında Yönetmelik" uyarınca kurum için Bakanlar Kurulunca uygun görülmüş bir kontenjanın var olmasına bağlıdır.

Anılan maddede öngörülen amaçlarla kurumların 2 nci olarak personeli yurt dışına gönderme yolu dışı burslara dayanılarak göndermedir.

Gerek bu bölümde gerekse I. bölümde yapılan açıklamalara göre kurumlar tarafından mesleki bilgilerini artırmak amacıyla memuriyet mahalli dışında açılan kurs, seminer, toplantı, konferans veya okullara gönderilenler geçici görevli sayılacak ve bunlara benzerlik arzeden durumların dışında, kurumlar, 657 sayılı Kanununun 78 inci maddesi uyarınca mesleklerine ait hizmetlerde yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere personelini ya Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen kontenjanlar çerçevesinde bütçe imkanlarında yararlanarak ya da dış burslara dayanılarak yurtdışına gönderebileceklerdir.

657 sayılı Kanununun 79 uncu maddesinde, 78 inci madde uyarınca yurtdışına gönderilen personelin hak ve yükümlülükleri sayılmıştır. Bu maddeye göre, 78 inci madde uyarınca yurtdışına gönderilenler kadrolarında bırakılmakta, kadro karşılığı sözleşme ile istihdam edilenlerin sözleşmeleri devam etmektedir. Bunlardan şahsen özel burs sağlayan ve bu bursun istifade etmesi için kurumlarınca kendilerine maaşsız izin verilmesi uygun görülenler hariç diğerleri yurtiçi aylıkları ve diğer her türlü ödemeleri ile sözleşme ticaretlerinin kanuni kesintilerden sonra kalan net tutarının %60'ını alabileceklerdir. Bunlardan, anılan Kanununun 79 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendine dayanılarak yurtdışına gönderilenlere gittikleri ülkelerde sürekli görevle bulunan ve 9 uncu derecenin 1 inci kademesinden aylık alan bekar meslek memurlarına ödenmekte olan yurtdışı aylığın 2/3'ü ayrıca ödenecek, (b) bendine dayanılarak burslu gidenlerin burs miktarları da yurtiçi aylığı ile bağlantı kurulmaksızın 9 uncu derecenin 1 inci kademesinden aylık alan sözkonusu meslek memuru aylığının 2/3'üne tamamlanacaktır. Burs miktarının sözkonusu aylığın 2/3'ünden az olup olmadığının

belirlenmesinde nakten ödenen burs miktarlarına iâşe ve ibate amacıyla sağlanan aynı imkanların parasal tutarları da dahil edilecektir.

Diğer taraftan, Başbakanlığın 10.2.1992 tarih ve 21138 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1992/i sayılı Genelgesinin "Geçici Görevlendirmeler" başlıklı 4 üncü bölümünde, yurtdışı görev seyahatlerinde amaç ve kapsamın açık bir şekilde belirlenerek başbakanlıktan izin alınacağı, ancak dış görev giderlerinin tamamını kendi imkanlarıyla karşılayan görevlilerle giderleri yurtdışı kuruluşlar tarafından karşılanan ve kendileri için Toplu Konut Fonu ödemesi dışında kuruluşlarca herhangi bir gider yapılmayan görevliler için izin alınması zorunluluğunun bulunmadığı; bu kapsamdaki görevlendirmelerde ita amirinin onayının yeterli olacağı belirtilmiştir. Bakanlığımıza intikal eden olaylardan genelgenin bu hükmüne istinaden, 657 sayılı Kanunun 78 ve 79 uncu maddeleri uyarınca çeşitli burslara dayanılarak yurtdışına gönderilen personel için kurum bütçelerinden bir ödeme yapılmaması dolayısıyla Başbakanlığın izni alınmadan ta amirlerinin onayı ile yurtdışına personel gönderildiği anlaşılmaktadır. Ancak görev dönüşü sözkonusu personel 67 sayılı Kanunun 79 ve uncu maddelerine dayanılarak burslu olarak yurtdışına gönderiliklerinden bahisle anılan Kanunun 79 uncu maddesinde öngörülen fark ödemesinin kendilerine yapılmasını talep etmekte ve ihtilaflar ortaya çıkmaktadır. Ayrıca farka konu ödemeler, tahakkukun yapıldığı tarihteki döviz satış kurları esas alınarak hesaplandığı için sonradan yapılmak durumunda kalınan bu ödemeler zaman zaman kurumların bütçe imkanlarını da aşabilmektedir.

Bu itibarla, Kurumlar 657 sayılı Kanunun 78 ve 79 uncu maddelerine istinaden dış burslara dayanılarak yurtdışına gönderecekleri personeli belirlerken burslu gidenlerine yukarıda sözü edilen Bakanlar Kurulu Kararı ile kuruluşlar için belirlenen kontenjanlardan düşecekler, kurum adına o yıl için herhangi bir kontenjan belirlenmemiş olması halinde. Devlet Personel Başkanlığınca izleyen yıl için kurum adına verilecek Kontenjanlardan düşülecektir. Ayrıca fark ödemesi nedeniyle bütçeye ilave yük getirdiğinden ilgililer söz konusu burslara dayanılarak gönderilmeden önce anılan genelge uyarınca Başbakanlıktan izin alacaklardır.